

De rol van de reclassering

Informatie voor slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven en nabestaanden van slachtoffers van levensdelicten

Reclassering Nederland

Verslavingsreclassering

Oog voor slachtoffers en nabestaanden

Als slachtoffer van een ernstig gewelds- of zedenmisdrijf krijgt u tijdens het strafproces indirect te maken met de reclassering. Dat geldt ook als u nabestaande bent van een slachtoffer dat om het leven is gebracht.

In het werken met daders en verdachten heeft de reclassering oog voor het belang van slachtoffers en nabestaanden. In deze folder leest u wat de reclassering doet en hoe de reclassering rekening houdt met u als slachtoffer of nabestaande.

‘Kun jij je voorstellen wat je hebt aangericht bij het slachtoffer? In gesprekken met de dader komt deze vraag regelmatig aan de orde. Door met de dader te praten over de gevolgen voor slachtoffer of nabestaande, beseft hij* wat hij heeft aangericht. Dat hij zich realiseert hoe groot de schade is, is van belang bij het voorkomen van nieuwe slachtoffers.’

Harriët Hoovers, werkbegeleider bij Stichting Verslavingsreclassering GGZ

*Overall waar in deze folder ‘hij’ staat, kan ook ‘zij’ gelezen worden.

Desiree (25) is het slachtoffer van een gewelddadige verkrachting. De dader komt uit hetzelfde dorp. Op dit moment zit hij een straf uit van zeven jaar. Desiree is erg bang voor het moment dat hij vrijkomt.

‘Ik weet niet wat er in zijn hoofd omgaat. Wat is hij van plan als hij vrijkomt? Die onzekerheid maakt me bang. Ik vind het daarom belangrijk dat er gekeken wordt of hij weer normaal kan functioneren. En dat iemand van de reclassering toezicht houdt, zodat hij niet meteen helemaal zijn eigen weg kan gaan. Ze zullen hem niet dag en nacht in de gaten houden. Maar het scheelt al dat er toezicht is. Ik hoop dat ik me daardoor veiliger zal voelen.’

*‘Het scheelt dat er toezicht is.
Ik hoop dat ik me daardoor
veiliger zal voelen’*

De reclassering...

- ... houdt rekening met de **belangen** van u als slachtoffer of nabestaande;
- ... maakt de dader **bewust van de gevolgen** voor u als slachtoffer of nabestaande;
- ... spreekt de dader aan op het nemen van **verantwoordelijkheid voor zijn daden**;
- ... zoekt uit of een vorm van **herstelbemiddeling** mogelijk is;
- ... bereidt de dader voor op een **terugkeer** in de samenleving.

Wat doet de reclassering?

Voorkomen dat een verdachte of dader opnieuw strafbare feiten pleegt en nieuwe slachtoffers maakt. Dat is het doel van de reclassering.

De drie taken van de reclassering:

- 1 ADVIES aan rechters, officieren van justitie en gevangenisdirecties**

De reclassering brengt in kaart hoe groot het risico is dat een dader opnieuw een delict pleegt. Dat gebeurt via gesprekken met de dader zelf, maar ook door de achtergrond van de dader te onderzoeken. Hierbij worden verschillende risicofactoren onderzocht, zoals eerdere veroordelingen, alcohol- en drugsgebruik, werkloosheid en problemen in de thuissituatie en met relaties. De reclassering adviseert vervolgens wat er met de dader moet gebeuren om te voorkomen dat hij opnieuw slachtoffers maakt. De rechter en de officier van justitie gebruiken dit advies bij het bepalen van de straf; de gevangenisdirectie onder meer bij het voorbereiden van verlof.

‘Slachtoffers en nabestaanden staan vaak wantrouwend tegenover de reclassering. Ze hebben het gevoel dat alles in het belang van de dader is. Ik leg dan uit dat het werk van de reclassering ook voor slachtoffers en nabestaanden belangrijk is. Reclasseringswerkers kunnen een dader in de gaten houden als hij vrijkomt. Die gedachte geeft vaak al rust.’

*Siekina Dalhuijsen, casemanager
Slachtofferhulp Nederland*

2

TOEZICHT op daders en verdachten

De rechter of de officier van justitie kan verdachten en daders een reclasseringstoezicht opleggen. Tijdens de duur van het toezicht controleert en begeleidt de reclassering de dader. De dader meldt zich op afgesproken tijden bij de reclassering en krijgt gepland of onverwacht huisbezoek. Verder gelden bijzondere voorwaarden, variërend van verplichte psychologische behandeling tot contact- en/of locatieverbod met enkelband. De reclassering controleert of verdachten en daders zich aan de voorwaarden houden en motiveert en activeert hen om de voorwaarden na te leven. Als ze zich niet aan de afspraken houden, licht de reclassering de politie of het Openbaar Ministerie (OM) in. Vervolgens beslist het OM of de rechter wat de gevolgen zijn van de overtreding: alsnog de gevangenis in of een stevige waarschuwing en voortzetting van het toezicht.

Wanneer reclasseringstoezicht?

- Als een verdachte de rechtszaak onder voorwaarden buiten het Huis van Bewaring afwacht.
- Als de rechter een dader voorwaardelijk veroordeelt en reclasseringstoezicht oplegt. Hij gaat dan niet de gevangenis in, maar moet zich wel aan de opgelegde voorwaarden houden.
- Bij beëindiging van tbs waarbij bijzondere voorwaarden zijn gesteld.
- Bij voorwaardelijke invrijheidsstelling (vi). Dit houdt in dat een dader na $\frac{2}{3}$ van zijn straf onder voorwaarden kan vrijkomen. Dit geldt voor gevangenisstraffen vanaf 1 jaar.

3

WERKSTRAFFEN door daders

Als de rechter een werkstraf oplegt aan een dader, zorgt de reclassering ervoor dat hij deze straf uitvoert. Bij de keuze voor locatie en type werkstraf houdt de reclassering rekening met nabestaanden, slachtoffers en mogelijke andere benadeelden.

Hoe houdt de reclassering rekening met slachtoffers en nabestaanden?

‘Wat we ook doen, we verliezen het belang van het slachtoffer niet uit het oog’

‘In ons advies aan de rechter speelt de veiligheid van slachtoffers en nabestaanden een belangrijke rol. Bestaat er een risico dat de dader opnieuw schade aanricht? Dan houden we hem tijdens het toezicht scherp in de gaten. Via een locatieverbod, gecontroleerd met een enkelband, via onverwachte huisbezoeken, of via een andere maatregel. Ook in gesprekken met de dader brengen we het slachtoffer regelmatig ter sprake. Zodat de dader zich realiseert wat de consequenties van zijn acties zijn. Wat we ook doen, we verliezen het belang van het slachtoffer niet uit het oog.’

*Janneke de Visser, reclasseringswerker
Reclassering Nederland*

Belangen meewegen

Bij het advies aan rechters en officieren van justitie weegt de reclassering de belangen mee van slachtoffers en nabestaanden. De reclassering onderzoekt hoe groot het risico is op herhaling door de dader. En controleert of de dader zich aan de voorwaarden bij een toezicht houdt, zoals een contact- of locatieverbod. Dit doet zij onder meer in samenwerking met de politie.

Bewustwording creëren

In gesprekken met daders en verdachten komen de slachtoffers of nabestaanden en de gevolgen van het delict nadrukkelijk aan bod. De reclassering wil daders doen inzien welke gevolgen hun acties hebben. Als ze zich realiseren wat ze hebben aangericht, wordt de kans op herhaling kleiner.

*‘Volgens mij hebben veel
daders geen idee van wat ze
hebben aangericht’*

Herstel bevorderen

Contact tussen slachtoffers en daders kan bijdragen aan het herstel van slachtoffers en nabestaanden. Bij een slachtoffer-dadercontact kunnen slachtoffers en nabestaanden in contact komen met de dader via een brief of gesprek. Bijvoorbeeld om te vertellen over de aangerichte schade. Ook daders kunnen behoefte hebben aan contact, om spijt te betuigen of schuld te bekennen. Bij herstelbemiddeling bespreken dader en slachtoffer of nabestaande de mogelijkheden om de schade te herstellen. Een andere mogelijkheid is mediation. Daarbij zetten slachtoffer en dader afspraken op papier, bijvoorbeeld over een schadevergoeding. Deze vormen van herstel zijn alleen mogelijk als beide partijen instemmen. De reclassering gaat na of contact tussen dader en slachtoffer wenselijk én mogelijk is. Als dat het geval is, wordt het uitgevoerd door een onafhankelijke bemiddelaar.

**De zus van Lena werd vermoord.
De dader zit een straf uit van
zeven jaar.**

Bewustwording

‘Er gaat geen dag voorbij dat ik niet aan de dader denk. Volgens mij hebben veel daders geen idee van wat ze hebben aangericht. Terwijl dat bewustzijn heel belangrijk is om herhaling te voorkomen. Heel goed dat de reclassering daar aandacht aan besteedt.’

Belangen

‘We willen koste wat het kost voorkomen dat de dochters van mijn zus hem tegen het lijf kunnen lopen. De rechter heeft daarom een locatieverbod opgelegd. Het geeft een veilig gevoel dat er mogelijkheden zijn voor bescherming.’

Herstel

‘Mijn vader en de oudste dochter van mijn zus willen wel heel graag met de dader in gesprek. Om erachter te komen wat hem bezielde. Voor hen vind ik het fijn dat die mogelijkheid bestaat.’

Reclassering in Nederland

Het reclasseringswerk in Nederland wordt uitgevoerd door drie reclasseringsorganisaties (3RO):

- Reclassering Nederland (RN), www.reclassering.nl
- Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG), www.svg.nl
- Stichting Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering, www.legerdesheils.nl/ljr

De drie organisaties verschillen van elkaar wat betreft geschiedenis, visie, omvang en structuur. In de praktijk werken ze nauw met elkaar samen om bij te dragen aan de veiligheid van de samenleving door het voorkomen van criminaliteit en het terugdringen van recidive.

Colofon

Uitgave: Projectgroep Slachtofferbewust Werken van de drie reclasseringsorganisaties (3RO)

Productiebegeleiding: Reclassering Nederland, afdeling Media & Communicatie

Tekst: Schrijf-Schrijf

Vormgeving: Enof creatieve communicatie

Druk: Moduliprint

Oplage: 1000

Deze folder kwam tot stand in nauwe samenwerking met Slachtofferhulp Nederland in het kader van het rijksbrede programma Recht doen aan Slachtoffers.

De in deze brochure afgebeelde personen hebben geen relatie met de geïnterviewde personen.